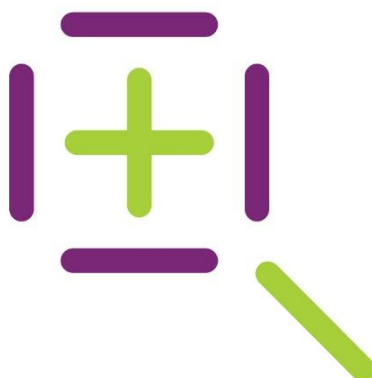

Program strategiczny
Proinnowacyjny samorząd lokalny
w ramach *Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski*
na lata 2015-2020 (RIS3)

Wyniki Ankiety 2016

Spis treści:

1. Wprowadzenie	3
2. Zakres terytorialny badania.....	4
3. Lokalne specjalizacje, sposób ich identyfikowania przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) oraz przykłady współpracy w ramach specjalizacji.....	6
4. Nisze rynkowe na terenie województwa wielkopolskiego zidentyfikowane przez JST.	8
5. Tereny inwestycyjne a lokalne specjalizacje	9
6. Instytucje otoczenia biznesu i start-upy funkcjonujące na obszarze wielkopolskich JST.	12
7. Przykłady współpracy samorządów lokalnych w zakresie promocji i wdrażania innowacji w sektorze publicznym	13
8. Innowacyjne zamówienia i usługi publiczne - promowanie najlepszych dobrych praktyk z regionu.	14
9. Podsumowanie	16

Załącznik:

Ankieta: Program strategiczny Proinnowacyjny Samorząd Lokalny

Wprowadzenie

Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji, funkcjonujące w ramach struktur Departamentu Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, jest jednostką odpowiedzialną za monitoring procesów innowacyjnych w regionie, w szczególności inteligentnych specjalizacji Wielkopolski oraz stopnia wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 (RIS3), przyjętej przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego 30 marca 2015 roku Uchwałą Nr V/104/15.

Elementem wdrażania przyjętej strategii innowacji jest realizacja przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego V programu strategicznego „**Proinnowacyjny samorząd lokalny**”. Program ten powstał w celu wsparcia zainteresowanych miast, gmin i powiatów lub ich związków w świadomym prowadzeniu polityki innowacyjnej, w tym w szczególności poprzez rozwijanie specjalizacji subregionalnych/lokalnych. Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji działa również na rzecz promowania i koordynacji wdrażania przyjętej strategii RIS3, włączając się tym samym w implementację programu strategicznego „Proinnowacyjny samorząd lokalny”.

Zgodnie z przyjętymi założeniami polityki innowacyjnej, samorzady mogą pełnić rolę aktywnych liderów zarówno inicjujących nowe rozwiązania proinnowacyjne, jak i wzmacniających kulturę innowacyjności. Dysponują one instrumentami oddziaływania pośredniego na poziom innowacyjności i konkurencyjności regionu: od zarządzania infrastrukturą techniczną i innowacyjną, poprzez regulacje prawa lokalnego, po promowanie lokalnej gospodarki. Jednocześnie władze mogą propagować nowe innowacyjne postawy i podejścia – preferować usługi publiczne o charakterze innowacyjnym w działalności edukacyjnej, w zakresie zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury technicznej i innowacyjnej oraz usprawniać procesy wewnętrzne, jako innowacyjny urząd. Jeżeli działania samorządów lokalnych w zakresie wspierania innowacyjności mają być skuteczne, powinny być realizowane we współpracy z innymi samorządami o podobnych specjalizacjach, np. na poziomie subregionalnym. Realizowane działania powinny być spójne z polityką innowacyjną regionu. Podniesienie poziomu innowacyjności w jednostkach samorządu terytorialnego winno opierać się na dialogu z przedsiębiorstwami oraz innymi aktorami lokalnego systemu innowacji obecnymi na ich terenie i udzielaniu wsparcia w zakresie wzmacniania innowacyjności branż szczególnie istotnych dla gospodarki lokalnej, w tym innowacji w sektorach tradycyjnych. Tak rozumiane podejście do polityki innowacji na poziomie lokalnym może przyczynić się do osiągnięcia głównego celu RIS3 tj. podniesienia innowacyjności i konkurencyjności Wielkopolski poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji.

Prawidłowe wdrażanie strategii jest nierozdzielnie połączone z monitorowaniem stopnia realizacji założonych programów strategicznych, w tym ich celów. W związku z powyższym Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji cyklicznie realizować będzie badanie ankietowe skierowane do wszystkich JST z regionu, wspomagające proces monitorowania RIS3. Wyniki badania zostaną wykorzystywane m.in. do udoskonalania oferowanych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego instrumentów wsparcia dla JST oraz przyjmowanych form współpracy. Efektem przeprowadzonych badań będzie również promocja najlepszych praktyk wielkopolskich JST w obszarze wspierania innowacji na poziomie lokalnym.

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie pierwszego badania ankietowego (za rok 2016) w kontekście wdrażania programu strategicznego RIS3 „Proinnowacyjny samorząd lokalny”, dostarczając informacji nt. świadomości JST w obszarze obecnych lokalnie procesów innowacyjnych i potencjału innowacyjnego, a pośrednio w zakresie stopnia realizacji założonych celów strategicznych.

Zakres terytorialny badania

W 2017 r. Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji, skierowało ankietę podsumowującą rok 2016 do 257 jednostek samorządowych województwa wielkopolskiego tj. 35 powiatów (w tym 4 grodzkich) oraz 226 gmin (w tym 116 gmin wiejskich, 91 miejsko-wiejskich oraz 19 miejskich)¹.

Mapa 1: Podział administracyjny województwa wielkopolskiego – obszar objęty ankietą

Źródło: www.bip.gov.pl - graficzna wyszukiwarka podmiotów

¹ Wyjaśnienie 257 jednostek samorządowych województwa wielkopolskiego tj.: 35 powiatów (w tym 4 powiaty grodzkie, które jednocześnie są gminami)

Zestawienie miast/gmin/powiatów, które odpowiedziały na ankietę – Tabela 1

Lp.	Obszar obejmujący powiat	Liczba miast / gmin / powiatów, do których wysłano ankiety	Liczba miast / gmin / powiatów, które odpowiedziały na ankietę	%
1.	chodzieski	6	3	50%
2.	czarnkowsko-trzcianecki	9	5	56%
3.	gnieźnieński	11	4	36%
4.	gostyński	9	5	56%
5.	grodziski	6	3	50%
6.	jarociński	5	4	80%
7.	kaliski	12	3	25%
8.	Miasto Kalisz	1	1	100%
9.	kępiński	8	5	63%
10.	kolski	12	9	75%
11.	Miasto Konin	1	0	0%
12.	koniński	15	9	60%
13.	kościański	6	4	67%
14.	krotoszyński	7	2	29%
15.	leszczyński	8	3	38%
16.	Miasto Leszno	1	1	100%
17.	międzychodzki	5	4	80%
18.	nowotomyski	7	3	43%
19.	obornicki	4	1	25%
20.	ostrowski	9	6	67%
21.	ostrzeszowski	8	3	38%
22.	Piński	10	6	60%
23.	pleszewski	7	2	29%
24.	Miasto Poznań	1	1	100%
25.	poznański	18	8	44%
26.	rawicki	6	5	83%
27.	słupecki	8	4	50%
28.	szamotulski	9	4	44%
29.	średzki	6	3	50%
30.	śremski	5	3	60%
31.	turecki	10	4	40%
32.	wągrowiecki	8	5	63%
33.	wolsztyński	4	2	50%
34.	wrzesiński	6	4	67%
35.	złotowski	9	5	55%
	Suma JST/średnia%	257	134	55%

 - odpowiedzi powyżej 75%

 - odpowiedzi poniżej 30%

Lokalne specjalizacje, sposób ich identyfikowania przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) oraz przykłady współpracy w ramach specjalizacji

W ramach przeprowadzonego badania ankietowego zweryfikowano wiedzę samorządów lokalnych dotyczącą identyfikacji lokalnych specjalizacji, rozumianych jako wyodrębniona w ramach konkretnej lokalizacji, posiadająca duży potencjał gospodarczy/naukowy, szczególnie istotny z punktu widzenia gospodarki miasta/gminy/powiatu dziedzina/branża, której rozwój ma wpływ na podniesienie innowacyjności i konkurencyjności całego regionu.

25 jednostek samorządu terytorialnego województwa wielkopolskiego (19%) z 18 powiatów zadeklarowało, że posiada lokalne specjalizacje.

Zestawienie lokalnych specjalizacji identyfikowanych przez samorzady z Wielkopolski – Tabela 2

Lp.	Obszar obejmujący powiat	Wskazywane przez JST (powiaty/miasta/gminy) lokalne specjalizacje	Obszary Inteligentnych Specjalizacji wg RIS3, w które wpisują się lokalne specjalizacje
1.	czarnkowsko-trzcianecki	produkcja wyrobów ze stali nierdzewnej	Przemysł jutra, Wnętrza przyszłości
2.	gostyński	budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, branża bryczkarska (obróbka metali)	Przemysł jutra, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
3.	jarociński	gospodarka odpadami	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
4.	Miasto Kalisz	przemysł lotniczy, przemysł spożywczy,	Przemysł jutra, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
5.	kępiński	branża meblarska	Wnętrza przyszłości
6.	krotoszyński	branża handlowa oraz motoryzacyjna	Przemysł jutra
7.	Miasto Leszno	branża spożywcza, branża budowlana, branża informatyczna	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, Przemysł jutra, Rozwój oparty na ICT
8.	leszczyński	wnętrza przyszłości, przemysł jutra, budownictwo, branża spożywcza, branża informatyczna	Wnętrza przyszłości, Przemysł jutra, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, Rozwój oparty na ICT
9.	międzychodzki	przetwórstwo drewna w związku z odnawianiem drzewostanu Puszczy Noteckiej, przetwórstwo spożywcze – głównie przetwarzanie i konfekcjonowanie mięsa	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
10.	ostrowski	obróbka i przetwórstwo metali	Przemysł jutra
11.	ostrzeszowski	handel naprawa pojazdów, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe	Przemysł jutra Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów

12.	pilski	nowoczesne technologie medyczne, biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, turystyka i środowisko, przetwórstwo przemysłowe (przemysł i budownictwo), przemysł poligraficzny, przemysł oświetleniowy, przemysł metalowy	Nowoczesne technologie medyczne, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, Przemysł jutra
13.	Miasto Poznań	usługi nowoczesne dla biznesu (BPO, SSC), IT, branża motoryzacyjna – produkcja pojazdów oraz poddostawcy, R&D - branża związana z istnieniem silnego ośrodka akademickiego i istniejącego potencjału badawczo-rozwojowego, materiały dla budownictwa i wyposażenia wnętrz, logistyka, E-commerce, farmaceutyczno-biotechnologiczna, chemia i przetwórstwo tworzyw sztucznych, przetwórstwo spożywcze	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, Wnętrza przyszłości, Przemysł jutra, Wyspecjalizowane procesy logistyczne, Rozwój oparty na ICT, Nowoczesne technologie medyczne
14.	poznański	logistyka i spedycja	Wyspecjalizowane procesy logistyczne
15.	rawicki	rolnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
16.	słupecki	produkcja okien, produkcja mebli, produkcja oświetlenia, produkcja wyrobów mleczarskich	Przemysł jutra Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, Wnętrza przyszłości
17.	szamotulski	automatyka i robotyka przemysłowa, branża meblarska, branża innowacyjnych opakowań, AGD	Przemysł jutra, Rozwój oparty na ICT, Wnętrza przyszłości, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
18.	turecki	weterynaria i mikrobiologia, transport, przemysł drzewny	Nowoczesne technologie medyczne, Wyspecjalizowane procesy logistyczne

Sposób identyfikowania przez JST lokalnych specjalizacji.

23 JST określając lokalną specjalizację, były w stanie oszacować liczbę przedsiębiorstw wpisujących się we wskazaną specjalizację. Jest ona zróżnicowana i wahała się od kilku do kilku tysięcy przedsiębiorstw.

JST najczęściej identyfikowały swoje lokalne specjalizacje biorąc pod uwagę:

- badania i analizy dotyczące rynku pracy – w tym koncentracji zatrudnienia,
- analizy dotyczące potencjału gospodarczego,
- badania i analizy realizowane przy okazji tworzenia Strategii Promocji Gminy,
- analizy dotyczące podmiotów zrzeszonych w klastrach,
- analizy danych statystycznych – liczba podmiotów gospodarczych (według PKD)
- analizy dotyczące największych firm w regionie.

Przykłady współpracy w ramach specjalizacji

Przyjęty w Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 model rozwoju w oparciu o innowacje wskazuje na współpracę samorządów jako jeden z kluczowych czynników skutecznego wspierania innowacyjności na poziomie lokalnym. Przeprowadzone badanie zakładało pozyskanie informacji odnośnie współpracy podmiotów reprezentujących zidentyfikowane lokalne specjalizację. 5% z ogółu ankietowanych JST podało przykłady takiej współpracy, tj.: 9 JST z powiatów: gostyńskiego, jarocińskiego, krotoszyńskiego, Miasto Kalisz, Miasto Leszno, Miasto Poznań, rawickiego, szamotulskiego. Są to:

- promocja - prezentacja lokalnego potencjału,
- udział w targach, konferencjach międzynarodowych i krajowych,
- spotkania branżowe,
- gospodarka odpadami,
- realizacja wspólnych projektów,
- usługi doradcze,
- współpraca w ramach klastrów, grup producenckich,
- wzajemna współpraca lokalnych podmiotów gospodarczych w ramach outsourcingu (np. zlecenie konserwacji i napraw sprzętu firmom zewnętrznym),
- współpraca przedsiębiorstw z danej branży w ramach lokalnych organizacji.

Nisze rynkowe na terenie województwa wielkopolskiego zidentyfikowane przez JST.

Zgodnie z RIS3 efektywna polityka innowacyjna opiera się na faktach, stąd kluczowa jest znajomość obecnego i przyszłego potencjału gospodarczego poszczególnych JST, w tym wiedza o tzw. niszach rynkowych rozumianych jako część rynku, którego potrzeby nie są zaspokojone. Przedsiębiorstwa działające w niszy rynkowej muszą być mocno wyspecjalizowane w produkcji danego dobra czy usługi. Ze względu na małą liczbę nabywców nisze rynkowe obsługiwane są najwyżej przez kilku producentów i znajdują klientów głównie za granicą. Innowacyjne produkty najczęściej zaczynają swój cykl życia w niszy rynkowej, która następnie przekształca się w rosnący rynek. Wzrost popytu na daną usługę/produkt przyczynia się do rozwoju danej niszy, a co za tym idzie do rosnącej specjalizacji lokalnej, która może stanowić o przewadze konkurencyjnej poszczególnych JST. W związku z powyższym, w ramach przeprowadzonej ankiety zbadano na ile samorządy lokalne w Wielkopolsce mają wiedzę o funkcjonujących na ich terenie niszach rynkowych: 24 JST z 18 powiatów zidentyfikowało nisze rynkowe występujące na ich terenie i potrafiło wskazać konkretne nazwy przedsiębiorstw. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Wskazywane przez JST nisze rynkowe na terenie Wielkopolski – Tabela 3

Lp.	Obszar obejmujący powiat	Rodzaj niszy rynkowej	Obszary Inteligentnych Specjalizacji wg RIS3, w które wpisują się lokalne nisze rynkowe
1.	czarnkowsko-trzcianecki	przemysł stocznioowy – meble kuchenne ze stali nierdzewnej, przemysł drzewny - naturalne materiały termoizolacyjne i konstrukcyjne dla budownictwa, produkcja wysokiej klasy bagażników rowerowych i samochodowych	Przemysł jutra, Wnętrza przyszłości,
2.	gnieźnieński	produkcja sadzonek truskawki i szparaga, produkcja systemów dostępu do elewacji oraz dźwigników i wyciągów towarowych, produkcja armatury wodociągowej	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, Przemysł jutra

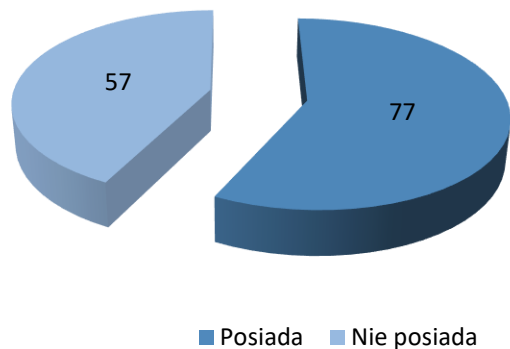
3.	gostyński	produkcja powozów konnych, produkcja odzieży i mebli dziecięcych, produkcja opakowań	Wnętrza przyszłości, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
4.	grodziski	rzemiosło artystyczne, kołowrotki, krosna, tłoczenie w drewnie	Nie wpisuje się w obszary IS
5.	jarociński	produkcja łodzi i jachtów	Przemysł jutra
6.	kolski	produkcja mrożonek	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
7.	koniński	hodowla ślimaków	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
8.	Miasto Leszno	produkcja zbiorników na paliwa (głównie dla małych lotnisk) producent czekoladek "funkcyjnych" z kulturami bakterii GanedenBC30	Przemysł jutra, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
9.	międzychodzki	produkcja gotowych domów drewnianych	Wnętrza przyszłości
10.	ostrowski	produkcja oprogramowania oraz gier wideo	Rozwój oparty na ICT
11.	piłski	produkcja precyzyjnych elementów metalowych, produkcja pasz, koncentratów i premiksów metodą ekstruzji	Przemysł jutra, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
12.	Miasto Poznań	przedsiębiorstwa projektujące gry wideo, technologie 3D – wytwarzanie urządzeń oraz oprogramowania	Rozwój oparty na ICT
13.	poznański	produkcja farb dla segmentu m.in. morskiego i jachtowego, produkcja artykułów spożywczych homogenizowanych, żywności dietetycznej, preparaty odżywcze i witaminowe	Przemysł jutra, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
14.	śłupecki	przetwórstwo kamienia polnego	Przemysł jutra
15.	szamotulski	produkcja robotów przemysłowych, robotyki edukacyjnej, organomistrzostwo	Rozwój oparty na ICT
16.	śremski	produkcja i renowacja bryczek i powozów konnych	Nie wpisuje się w obszary IS
17.	wągrowiecki	produkcja żywność dla wegetarian, ekożywność, zdrowa żywność przemysł spirytusowy, usługi związane z montażem kominków, wypalaniem cegieł	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
18.	wrześniński	produkcja kostek do gry Q-workshop, produkcja pasów, toreb bagażowych, ręcznych, narzędziowych, pokrowców do narzędzi	Rozwój oparty na ICT

Tereny inwestycyjne a lokalne specjalizacje

Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 (RIS3), bazując na przeprowadzonej Diagnozie innowacyjności i konkurencyjności Wielkopolski, wskazuje na konieczność intensyfikacji działań zmierzających do tworzenia nowej i rozwoju istniejącej infrastruktury terenów inwestycyjnych, szczególnie pod kątem specjalizacji. Tego typu działania mogą istotnie przyczynić się do tworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju innowacyjności na poziomie lokalnym. Dlatego też w ramach przeprowadzonego badania zanalizowano zarówno ile JST (szacunkowo) posiada tereny inwestycyjne oraz czy są one rozwijane pod kątem

zidentyfikowanych specjalizacji. Spośród 134 JST 77 jednostek samorządu terytorialnego (57%) posiada tereny inwestycyjne, z czego w co trzeciej JST infrastruktura terenów inwestycyjnych rozwinięta jest pod kątem zidentyfikowanych lokalnych specjalizacji.

Wykres 1. JST posiadające tereny inwestycyjne wśród JST, które odpowiedziały na ankietę

Zestawienie miast/gmin/powiatów posiadających tereny inwestycyjne z rozwiniętą infrastrukturą pod kątem zidentyfikowanych specjalizacji – Tabela 4

Lp.	Nazwa JST	Liczba hektarów terenów inwestycyjnych	Liczba inwestycji, które udało się zlokalizować na przygotowanych terenach inwestycyjnych	Obszar obejmujący powiat
1.	Urząd Miejski w Kórniku	711	11	poznański
2.	Urząd Miasta Poznania	150	13	Miasto Poznań
3.	Starostwo Powiatowe w Środzie Wielkopolskiej	140	6	średzki
4.	Gmina Piła	110	22	piłski
5.	Urząd Miasta Czarnków	100	1	czarnkowsko-trzcianecki
6.	Urząd Miasta i Gminy w Międzychodzie	67	1	międzychodzki
7.	Urząd Gminy Czerwonak	45	0	poznański

8.	Urząd Gminy Brudzew	40	Brak danych	turecki
9.	Urząd Miejski w Wolsztynie	39	0	wolsztyński
10.	Urząd Miasta i Gminy w Buku	30	5-6	poznański
11.	Urząd Miejski Pniewy	24,36	1	szamotulski
12.	Urząd Miejski Gminy Łobżenica	22,93	0	pilski
13.	Urząd Miejski w Gnieźnie	18,93	3	gnieźnieński
14.	Starostwo Powiatowe w Jarocinie	16	1	jarociński
15.	Urząd Gminy i Miasta Odolanów	12	2	ostrowski
16.	Urząd Miejski w Śremie	12	1	śremski
17.	Urząd Gminy Babiak	11	2	kolski
18.	Urząd Gminy Kleszczewo	8,83	1	poznański
19.	Urząd Miejski w Wieleniu	6,83	1	czarnkowsko-trzcianecki
20.	Urząd Miejski w Pyzdrach	6	0	wrzesiński
21.	Urząd Miasta i Gminy Wronki	5	0	szamotulski
22.	Urząd Miejski w Chodzieży	3,4	0	chodzieski
23.	Urząd Gminy Kotlin	2	0	jarociński

Samorząd Województwa Wielkopolskiego wdrażając RIS3 przygotował instrumenty wsparcia dla rozwijania infrastruktury terenów inwestycyjnych. W ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+, Poddziałanie 1.3.3 „Infrastruktura na rzecz rozwoju gospodarczego”, możliwe jest otrzymanie dofinansowania m.in. na rozwój terenów inwestycyjnych, gdzie premiuje się powiązanie projektu z inteligentnymi specjalizacjami regionu. W ramach przeprowadzonej ankiety zbadano m.in. czy tak przygotowana oferta wsparcia jest znana samorządom lokalnym z Wielkopolski. 98 ankietowanych JST słyszało o wsparciu oferowanym w ramach 1.3.3, lecz tylko 7 podmiotów złożyło wnioski o dofinansowanie, z czego wsparcie otrzymały 2 JST, tj. Gmina Piła oraz Gmina Łubowo².

² Uchwała nr 3144 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 stycznia 2017 r. oraz Uchwała nr 3145 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 stycznia 2017 r.

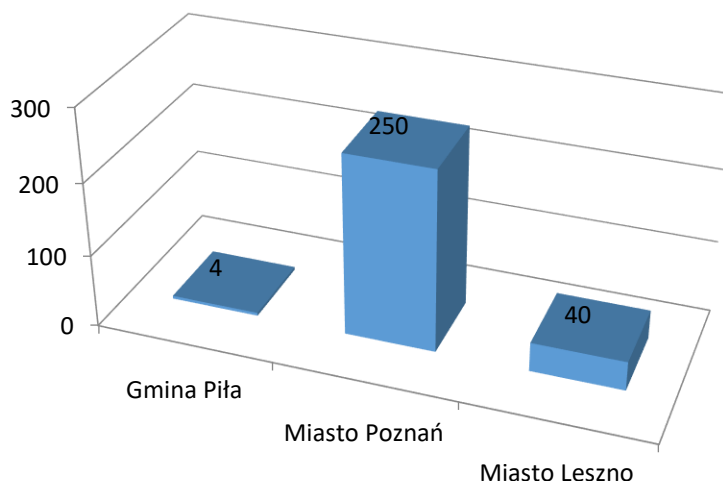
Instytucje otoczenia biznesu i start-upy funkcjonujące na obszarze wielkopolskich JST

Zgodnie z założeniami wielkopolskiej polityki innowacji, przedstawionymi w RIS3 dla tworzenia specjalnych warunków do podnoszenia innowacyjności na poziomie lokalnym, szczególnie istotny jest dostęp przedsiębiorstw do usług proinnowacyjnych rozumianych jako usługi wspierające, służące rozwojowi firm przez poprawę istniejącego lub wdrożenie nowego procesu technologicznego, produktu lub usługi. Dotyczy ona w szczególności: oceny potrzeb technologicznych, promocji technologii i nowych rozwiązań organizacyjnych, wdrażania nowych technologii, innych działań, w których następuje transfer wiedzy lub innowacyjnej technologii, jak również finansowania innowacji.

Z przeprowadzonego badania wynika, że na terenie 18 JST (14%) działają lokalne instytucje otoczenia biznesu (IOB) świadczące usługi proinnowacyjne dla przedsiębiorców. 11% ankietowanych JST wykazało, że dysponuje bazami instytucji otoczenia biznesu. Łącznie na terenie 15 JST występuje 76 IOB, które są przez JST rozpoznawalne i z usług których korzysta około 322 lokalnych przedsiębiorców.

RIS3 wyznaczając kierunki polityki innowacyjnej, wskazuje nie tylko na istotną rolę IOB świadczących proinnowacyjne usługi, ale również na kwestię powstawania i rozwoju nowych przedsiębiorstw, takich jak np. start-upy, przez które rozumie się nowopowstałe firmy, mające nowy technologicznie pomysł, szukające możliwości jego sprzedaży. W kontekście tworzenia warunków do podnoszenia innowacyjności na poziomie lokalnym, istotne jest zanalizowanie stanu wiedzy JST w zakresie funkcjonowania na ich obszarze nowopowstałych firm. Na 134 ankietowanych JST 8 miast/gmin/powiatów odpowiedziało, że na ich terenie występują start-upy, jednak tylko 3 JST - Miasto Leszno, Miasto Poznań, Gmina Piła prowadzą tego typu bazę firm i potrafią wymienić liczbę przedsiębiorstw działających na ich terenie jako start-upy.

Wykres 2. Liczba funkcjonujących start-upów na terenie danej JST

Przykłady współpracy samorządów lokalnych w zakresie promocji i wdrażania innowacji w sektorze publicznym

Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020, wskazując na współpracę samorządów jako jeden z kluczowych czynników skutecznego wspierania innowacyjności na poziomie lokalnym, wymienia również promocję i wdrażanie innowacji w sektorze publicznym jako istotne obszary współdziałania samorządów lokalnych. W związku z powyższym, w ramach badania podjęto próbę identyfikacji przykładów tak rozumianej współpracy wśród JST. W rezultacie zidentyfikowano 24 przykłady współpracy wymienione poniżej:

- Gmina Brudzew we współpracy z Stowarzyszeniem A2 udział w targach inwestycyjnych,
- Gmina Dopiewo wraz z 4 innymi gminami - wdrożenie punktu potwierdzania profilu zaufanego, rozwój e-usług,
- Gmina Krobia - projekt partnerski z samorządami - Cyfryzacja administracji samorządowej, wdrożenie e –usługi oraz uruchomienie profilu zaufanego,
- Gmina Krobia w partnerstwie z innymi JST - realizacja projektu Urząd Przyjazny Rozwojowi Przedsiębiorców,
- Gmina Krotoszyn w partnerstwie z innymi JST- wdrożenie wysokiej jakości e-usług administracyjnych,
- Gminy powiatu leszczyńskiego - tworzenie geodezyjnych rejestrów publicznych i udostępnianie w formie e-usług zasobów geodezyjnych i kartograficznych, budowa sieci połączeń dróg dla rowerów w gminie Osieczna, Lipno i Rydzyna w ramach zadania: ograniczenie niskiej emisji na terenie Aglomeracji Leszczyńskiej,
- Gmina Międzychód w partnerstwie z innymi JST - spotkanie z przedstawicielami gmin, ośrodków kultury, nadleśnictw, stowarzyszeń oraz instytucji działających na terenie powiatu międzychodzkiego w celu promowania eventów oraz nawiązania współpracy,
- Gmina Opalenica w partnerstwie z innymi JST - realizacja zadania: cyfrowe samorzady atutem Wielkopolski – nowe obszary świadczenia e – usług,
- partnerstwo samorządów Południowej Wielkopolski na rzecz zwiększenia dostępności i jakości usług publicznych, Umowa Partnerska na rzecz realizacji Projektu Urząd otwarty na rozwój i współpracę z przedsiębiorcami,
- Gmina Piła - Mandat Terytorialny dla Piłskiego Obszaru Strategicznej Interwencji (P OSI) obejmujący m.in. inwestycje w polepszenie komunikacji pomiędzy miastami i budowa siatki połączeń, wsparcie gospodarki niskoemisyjnej, ograniczenie ruchu w centrach miast, a także rewitalizacja przestrzeni publicznej oraz tzw. projekty miękkie np. zwiększenie dostępu do zatrudnienia czy zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- Starostwo Powiatowe w Pile – realizacja projektu „Wysokiej, jakości usługi administracyjne dla administracji samorządowej” w partnerstwie z innymi 6 JST,
- Starostwo Powiatowe w Pile w porozumieniu z innymi powiatami - realizacja projektu polegającego na modernizacji zasobów geodezyjno-kartograficznych oraz uruchomienie nowych i poprawienie jakości obecnie świadczonych e-usług publicznych
- Gmina Pniewy - spotkania z przedstawicielami gmin i powiatów w ramach Lokalnej Grupy Działania KOLD w celu promocji i zawiązania współpracy wokół idei promowania i monitorowania ruchu turystycznego z wykorzystaniem najnowszych technologii oraz oznakowanie szlaków turystycznych, realizacja sieci infrastruktury rekreacyjnej na szlakach turystycznych,
- Gmina Rychwał z powiatem konińskim realizacja projektu „Wzmacnianie zastosowania TIK w Powiecie Konińskim – Integracja i harmonizacja baz danych oraz udostępnienie elektronicznych usług publicznych”,
- Miasto Środa Wlkp. w partnerstwie z innymi JST - Umowa Partnerska na rzecz realizacji Powiat: gnieźnieński, kościański, średzki, wągrowiecki, wrzesiński realizacja projektu „Urząd otwarty na rozwój i współpracę z przedsiębiorcami”,
- Miasto Śrem w partnerstwie z innymi JST - działalność w ramach stowarzyszenia Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości,
- Gmina Trzcianica w partnerstwie z innymi JST - realizacja projektu „E-samorząd narzędziem partycypacji społecznej i rozwoju usług publicznych w Wielkopolsce”,
- Gmina Wągrowiec wraz z innymi JST - wprowadzenie Mobilnej aplikacji Szlak Piastowski.

Ponad 60% JST finansuje działania w zakresie promocji lub wdrażania innowacji w sektorze publicznym ze środków unijnych EFS, EFRR. Pozostałe źródła finansowania powyższych działań to środki własne, budżet miasta/gminy, składki członkowskie. Budżet przeznaczony na powyższe działania jest bardzo zróżnicowany i waha się od kilku tysięcy do prawie stu milionów złotych.

Innowacyjne zamówienia i usługi publiczne - promowanie najlepszych dobrych praktyk z regionu

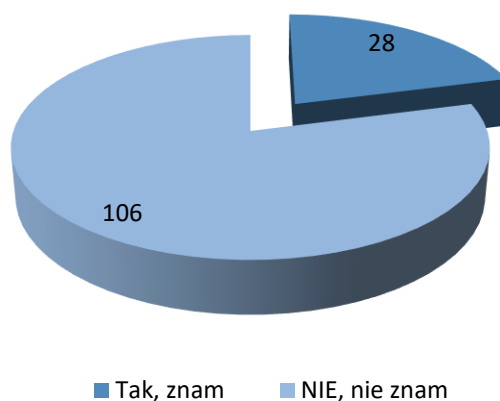
Zgodnie z przyjętymi w RIS3 założeniami polityki innowacyjnej samorządy lokalne mogą pełnić rolę aktywnych liderów zarówno inicjujących nowe rozwiązania proinnowacyjne, jak i wzmacniających kulturę innowacji. W tym kontekście kluczowego znaczenia nabierają proinnowacyjne zamówienia publiczne, służące stymulowaniu innowacyjności (popytu na innowacyjne produkty i usługi), jak również stosowanie innowacyjnych standardów usług publicznych zorientowanych na podniesienie jakości życia obywateli oraz wyższą skuteczność służby publicznej. W związku z powyższym przeprowadzone badanie miało na celu również zidentyfikowanie na ile samorządy lokalne poszukują dobrych praktyk w zakresie innowacyjnych zamówień i usług publicznych, w jakim stopniu udaje im się wdrożyć najbardziej interesujące rozwiązania oraz czy mają świadomość istniejących instrumentów wsparcia w tym obszarze (Program Horyzont 2020). 13 JST poznało dobre praktyki z zakresu innowacyjnych usług publicznych i/lub innowacyjnych zamówień publicznych realizowane przez inne samorządy lokalne z Wielkopolski. 9 JST podało liczbę dobrych praktyk, które wdrożyło na swoim terytorium.

Przykłady wdrożenia dobrych praktyk:

- Gmina Brudzew – wdrożenie e-usług,
- Urząd Miejski w Krobi - powstanie dwóch spółdzielni socjalnych, poprawa warunków kształcenia ogólnego na terenie gminy Krobia poprzez modernizację, adaptację i wyposażenie istniejących budynków gospodarczych w celu utworzenia Lokalnego Centrum Popularyzacji Nauki Edukacji i Innowacji w Krobi,
- Urząd Miasta i Gminy w Międzychodzie - powstanie Biura Obsługi Interesanta BOI, uruchomienie Systemu Powiadamiania SI SMS aplikacją „Blisko”,
- Starostwo Powiatowe Piła - stworzenie punktu pierwszego kontaktu (Biuro Obsługi Mieszkańca), cyfryzacja geodezyjnych rejestrów publicznych oraz informatyzacja usług publicznych,
- Miasto Poznań (nie korzysta z dobrych praktyk innych samorządów z Wielkopolski, korzysta natomiast z dobrych praktyk innych dużych miast polskich oraz europejskich) - Inteligentny System Transportu (ITS) – podobne projekty zrealizowała Warszawa, Bolonia czy Paryż – projekt polegający na usprawnieniu układu centralnego sterowania z preferencją komunikacji zbiorowej, montaż informacji zmiennej treści na przystankach i tablicach informacyjnych wzdłuż głównych ulic wjazdowych do miasta,
- Miasto Poznań - zielone zamówienia, stosując aspekty środowiskowe, jako wymóg w opisie przedmiotu zamówienia w niektórych postępowaniach przetargowych, np. zastosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko, oszczędność energii, stosowanie ekologicznych środków czystości, wymaganie normy głośności Energy Star w przypadku przedmiotu zamówienia dot. sprzętu komputerowego, papier ze 100% makulatury,
- Miasto Poznań - zamówienia społeczne – stosowanie klauzul społecznych w procedurach udzielania zamówień publicznych przez Urząd Miasta Poznania, wdrożono i opracowano w oparciu o dobre praktyki Miasta Stołecznego Warszawa,
- Miasto Poznań - uruchomiono portal informatyczny „Asystent Zamawiającego” – narzędzie umożliwiające na bieżąco wymianę informacji z zakresu stosowania przepisów Pzp oraz wspierające udzielanie zamówień publicznych dla miejskich jednostek organizacyjnych Miasta Poznania,
- Urząd Miejski w Wieleniu - usprawnienia w zakresie elektronicznego udostępniania formularzy usług świadczonych w Urzędzie, wprowadzenie e-usług dla klientów Urzędu, wprowadzenie możliwości płatności kartą.

Jednym z instrumentów wsparcia w zakresie wdrażania proinnowacyjnych zamówień publicznych przez JST jest Horyzont 2020 - program finansowania badań naukowych i innowacji w Unii Europejskiej, postrzegany jako jedno ze źródeł finansowania polityki innowacji w Wielkopolsce (wskazany w RIS3). W związku z powyższym, w ramach badania zidentyfikowano na ile instrument ten jest znany samorządom lokalnym z Wielkopolski. Wśród ankietowanych 28 JST (21%) miało wiedzę na temat możliwości współfinansowania przedkomercyjnych i innowacyjnych zamówień publicznych z Programu Ramowego UE Horyzont 2020.

Wykres 3. Liczba JST, które słyszały o możliwości współfinansowania, przedkomercyjnych i innowacyjnych zamówień publicznych z Programu Ramowego UE Horyzont 2020³

³ więcej informacji nt. tego typu wsparcia udziela: Regionalny Punkt Kontaktowy Programów Ramowych UE Poznański Park Naukowo-Technologiczny www.rpk.ppnt.poznan.pl

Podsumowanie

Powyższe opracowanie przedstawia poziom świadomości JST w zakresie wybranych procesów innowacyjnych i potencjału innowacyjnego, wynikających z założeń V programu strategicznego RIS3 pn. „Proinnowacyjny samorząd lokalny”. W tym kontekście należy zauważyć, iż wynikające z ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. Dz.U.2017.0.1875 oraz ustawy o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r. Dz.U.2017.0.1868 kompetencje samorządów lokalnych nie obejmują wprost zagadnień z obszaru polityki innowacyjnej, co oznacza, iż samorządy lokalne nie mają obowiązku prowadzenia działań w tym zakresie, jak również posiadania szczegółowych baz wiedzy dotyczących potencjału innowacyjnego. W związku z powyższym, program strategiczny RIS3 adresowany jest przede wszystkim do miast/gmin/powiatów i ich związków dobrowolnie zainteresowanych świadomą realizacją polityki innowacyjnej, a wszelkie przedstawione w opracowaniu przykłady i pozyskane od samorządów lokalnych informacje należy traktować jako pozytywny akcent lokalnej aktywności. Z uwagi na fakt, iż odpowiedzi zostały przesłane przez 134 JST na 257 JST (52%), do których zostały skierowane ankiety, można uznać, że próba jest reprezentatywna i przedstawione w niniejszym opracowaniu wnioski są miarodajne.

W obszarze: Lokalne specjalizacje i sposób ich identyfikowania przez jednostki samorządu terytorialnego (JST)

Niewiele spośród ankietowanych JST z Wielkopolski, tj. 19% JST, które odpowiedziały na ankietę, identyfikuje na swoim obszarze lokalne specjalizacje, rozumiane jako wyodrębnioną w ramach konkretnej lokalizacji, mającą duży potencjał gospodarczy/naukowy, szczególnie istotną z punktu widzenia gospodarki miasta/gminy/powiatu dziedzinę/branżę, której rozwój ma wpływ na podniesienie innowacyjności i konkurencyjności całego regionu.

W większości przypadków wskazane przez respondentów lokalne specjalizacje wpisują się w przyjęty w ramach Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 zestaw sześciu inteligentnych specjalizacji. Najczęściej wskazywane przez JST lokalne specjalizacje są powiązane z inteligentną specjalizacją Przemysł Jutra oraz Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów.

Wymieniane przez JST sposoby identyfikacji lokalnych specjalizacji dotyczą głównie działań analitycznych np. badania i analizy rynku pracy, potencjału gospodarczego. Sposoby identyfikacji lokalnych specjalizacji świadczą o tym, że podane przez JST odpowiedzi poparte są danymi statystycznymi.

W obszarze: Przykłady współpracy w ramach zidentyfikowanych specjalizacji lokalnych

9 JST podało przykłady współpracy w ramach zidentyfikowanych specjalizacji, co świadczyć może o niskim poziomie świadomości w zakresie uzyskania potencjalnych korzyści dla JST. Najczęściej JST kooperowały z podmiotami zidentyfikowanymi w ramach lokalnych specjalizacji poprzez promocję, doradztwo, realizację wspólnych projektów, w tym również w ramach klastrów i grup producenckich.

Wzorcowym przykładem współpracy jest wspólna gospodarka odpadami - inwestycje realizowane w ramach współpracy samorządów i firm prywatnych, które dają sektorowi publicznemu nie tylko dostęp do większego kapitału (prywatnego), ale również dostęp do innowacyjnej wiedzy i technologii, która jest stosowana z pożytkiem dla interesu publicznego.

W obszarze: Nisze rynkowe na terenie województwa wielkopolskiego zidentyfikowane przez lokalne JST

24 JST na 134 (ok. 20%) JST, które odpowiedziały na ankietę, zidentyfikowało występowanie na swoim terenie nisz rynkowych, rozumianych jako część rynku, którego potrzeby nie są zaspokojone. Na 24 zidentyfikowane nisze rynkowe tylko dwóch nie można zakwalifikować do żadnego z obszarów inteligentnych specjalizacji, pozostałe wpisują się głównie w obszar Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, Przemysł Jutra, Wnętrza Przyszłości, nieliczne wpisują się w obszar Rozwój oparty na ICT.

Dalszej analizie należy z pewnością poddać te nisze, które nie wykazują bezpośredniego związku z ustalonymi w RIS3 obszarami inteligentnych specjalizacji, być może stanowią one fundamenty nowych specjalizacji lub dziedzin szczególnie wsparcia.

W obszarze: Tereny inwestycyjne a lokalne specjalizacje

W przeprowadzonym badaniu JST wskazały liczbę posiadanych terenów inwestycyjnych, co daje łącznie areał 1581 ha. w porównaniu do ogólnej liczby hektarów terenów inwestycyjnych posiadanych przez JST w Wielkopolsce (ponad 5 tys. ha)⁴. Największy areał terenów inwestycyjnych posiada obszar powiatu poznańskiego, szczególnie wyróżnia się Gmina Kórnik (711 ha terenów inwestycyjnych), Miasto Poznań, powiat średzki, Gmina Piła oraz obszar powiatu czarnkowsko – trzanieckiego, które posiadają ponad 100 ha terenów przeznaczonych pod inwestycje.

77 JST na 134, które udzieliły odpowiedzi na ankietę, posiada tereny inwestycyjne, ale tylko co trzecia JST dysponuje terenem, który przygotowany jest pod kątem IS. Należy również zaznaczyć, iż niektóre JST, pomimo iż zaznaczyły, że nie identyfikują żadnej specjalizacji na swoim terytorium to uznały, iż posiadają tereny inwestycyjne przeznaczone pod zidentyfikowane specjalizacje. Prawdopodobnie wynika to z niewłaściwej interpretacji pytań postawionych w ankiecie. Kwestia ta zostanie doprecyzowana w kolejnym badaniu ankietowym. Inną przyczyną braku spójności w zakresie odpowiedzi na powyższe pytania może być niska świadomość JST w zrozumieniu procesu specjalizowania się i możliwych do osiągnięcia dzięki temu korzyści. Taki sposób wypełniania ankiet może również nasunąć wniosek, że występuje niska świadomość w zakresie relacji, jakie mogą występować pomiędzy wspieraniem lokalnych specjalizacji a wzmacnianiem i promowaniem lokalnego potencjału, w tym terenów inwestycyjnych. Podsumowując należy zauważyć, że istnieje ogromna potrzeba uświadamiania JST w zakresie założeń przyjętej w Wielkopolsce polityki innowacyjnej.

Istotną kwestią poddaną badaniu jest rozpoznawalność oferowanego w ramach WRPO 2014+ instrumentu wdrażającego cele RIS3 tj. Poddziałania 1.3.3 „Infrastruktura na rzecz rozwoju gospodarczego”. 98 JST ma wiedzę o tym wsparciu, co jest stanowi ponad 73% ankietowanych i świadczy o dobrym rozeznananiu wielkopolskich JST o dostępnych instrumentach wsparcia w ramach WRPO 2014+. Dofinansowanie w ramach tego Poddziałania otrzymały jednak tylko 2 JST - Gmina Piła i Gmina Łubowo (na 7 złożonych wniosków). Małe zainteresowanie JST ofertą w ramach Poddziałania 1.3.3 może być spowodowane rygorystycznymi wymogami Komisji Europejskiej dotyczącymi kryteriów przyznawania dofinansowania, obowiązkiem monitorowaniem wykorzystania terenu inwestycyjnego przez MŚP oraz ewentualnymi zwrotami środków w przypadku niepozyskania dużego inwestora.⁵

Inną wartą uwagi ofertą wsparcia dla JST jest prowadzona przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, w celu promowania terenów inwestycyjnych wielkopolskich gmin, platforma internetowa eBOI (Elektroniczna Baza Ofert Inwestycyjnych Województwa Wielkopolskiego), która obecnie zawiera 620 ofert terenów inwestycyjnych z Wielkopolski oraz niezbędne informacje (system prawny, pomoc publiczna) o możliwości ulokowania inwestycji w Wielkopolsce.

Dodatkowo corocznie JST, przy wsparciu finansowym Urzędu Marszałkowego Województwa Wielkopolskiego mają możliwość uczestnictwa w targach inwestycyjnych. Przykładowo w latach 2016 i 2017 przedstawiciele JST czynnie poszukiwali (podczas targów inwestycyjnych Expo Real w Monachium) partnerów do projektów inwestycyjnych związanych z obiektami zabytkowymi z terenu Wielkopolski.

Warto wspomnieć również o Wielkopolskim Forum Atrakcyjności Inwestycyjnej organizowanym corocznie przez UMWW, umożliwiającym wymianę doświadczeń w zakresie efektywnej promocji inwestycyjnej oraz budowania strategii promocji JST. Forum jest doskonałym miejscem do zaprezentowania przez miasta/gminy/powiaty swoich osiągnięć w zakresie współpracy z inwestorami czy planowaniem działań w celu dalszego rozwoju gospodarczego.⁶

W obszarze: Instytucje otoczenia biznesu i start-upy funkcjonujące na obszarze wielkopolskich JST

Z przeprowadzonego badania wynika, że na terenie 18 JST (14%) działają lokalne instytucje otoczenia biznesu (IOB) świadczące usługi proinnowacyjne dla przedsiębiorców, ale tylko 11% JST wykazało, że dysponuje bazami instytucji otoczenia biznesu. Łącznie na terenie 15 JST występuje 76 IOB, które są rozpoznawalne przez JST, i z usług których korzystają lokalni przedsiębiorcy. Tak niski odsetek wskazanych IOB przez JST może świadczyć

⁴ Źródło: Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski

⁵ Więcej informacji na www.wrpo.wielkopolskie.pl

⁶ Więcej informacji o wsparciu w ramach eBOI, naborów na targi inwestycyjne oraz Wielkopolskim Forum Atrakcyjności Inwestycyjnej udziela Departament Gospodarki UMWW: e-mail: drg.sekretariat@umww.pl

o braku potrzeby współpracy lokalnego samorządu z instytucjami otoczenia biznesu. Brak identyfikacji przez JST na swoim terenie IOB nie oznacza, że tego typu instytucje nie funkcjonują np. w ośrodku subregionalnym. Kwestia ta zostanie doprecyzowana w kolejnym badaniu ankietowym. Z informacji uzyskanych od JST wynika, że tylko niewielki procent, z funkcjonujących na terenie danej JST, przedsiębiorców korzysta z usług instytucji otoczenia biznesu, czego przyczyną może być niska świadomość biznesu o funkcjonowaniu tego typu instytucji lub niedostosowanie usług IOB do specyfiki lokalnego biznesu.

W tym kontekście ważne jest uświadamianie JST w zakresie działań prowadzonych systemowo przez samorząd regionalny Wielkopolski na rzecz profesjonalizacji usług IOB. W 2016 r. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego skierował pakiet działań dla IOB. Rozpoczęto proces certyfikacji inicjatyw klastrowych w województwie wielkopolskim. Celem procesu jest kwalifikacja współpracy przedsiębiorstw i jednostek naukowych w regionie oraz zdefiniowanie fazy rozwoju inicjatyw klastrowych w celu dopasowania wsparcia. W 2017 roku 3 inicjatywy klastrowe otrzymały wsparcie w procesie certyfikacji:

- Klaster Spożywczy Leszczyńskie Samki,
- Leszczyński Klaster Budowlany,
- Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski.

W roku 2018 Wielkopolski Klaster Teleinformatyczny dołączył do grona certyfikowanych klastrów Wielkopolski.

Zorganizowano i przeprowadzono warsztaty dla Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) z Wielkopolski, które nie tylko dały IOB wiedzę w zakresie usług doradczych związanych ze wspieraniem Start-upów, ale również praktyczne umiejętności, jak zdobyć potencjalnego klienta i zbudować dla niego sztytę na miarę usług doradczych, ale także jak wpisać ją w model biznesowy instytucji.

W celu wzmocnienia współpracy IOB z przedsiębiorcami i Samorządem Wielkopolski w roku 2018 reaktywowano Wielkopolską Radę Trzydziestu - zespół opiniotwórczo-doradczy, działający przy Marszałku Województwa Wielkopolskiego, w skład którego wchodzi przedstawiciele przedsiębiorców i Instytucji Otoczenia Biznesu. Rada zajmuje się problematyką związaną z innowacyjnym rozwojem Wielkopolski, uwzględniając zarówno założenia strategiczne, potencjał naukowo-badawczy, jak i aktualne wydarzenia mogące mieć wpływ na konkurencyjny rozwój Wielkopolski.

Docelowo wymienione wyżej działania realizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, służyć mają m.in. wzmocnieniu potencjału innowacyjnego wielkopolskich przedsiębiorstw. W tym kontekście szczególną rolę mają do odegrania samorządy lokalne, które będąc najbliżej przedsiębiorców mogą wspierać ich rzetelną informacją w zakresie dostępnych form pomocy. Tak widziana rola lokalnych samorządów jest możliwa tylko w przypadku wzmocnienia ich wiedzy i świadomości w zakresie zachodzących w regionie procesów innowacyjnych.

Szczególnie niski jest poziom wiedzy JST o funkcjonujących na ich terenie start-upach. Tylko 3 JST potrafiły wskazać istniejące start-upy na swoim obszarze.

W zakresie liczby funkcjonujących przedsiębiorstw typu start-up wyróżnia się miasto Poznań. Jest to z pewnością zasługa nie tylko promocji Poznania jako miasta „know-how”, ale przede wszystkim ulokowania wielu ośrodków akademickich, których absolwenci z nowymi pomysłami (start-up) często podejmują decyzję o rozpoczęciu prowadzenia własnego przedsiębiorstwa właśnie w tym mieście.

JST (głównie Miasto Poznań) starają się wspierać rozwój start-upów na ich terenie poprzez spotkania z przedstawicielami środowiska start-upów, wpieranie, nie tylko finansowe, wydarzeń start-upowych, oraz oddelegowanie do współpracy ze start-upami pracowników znających specyfikę działania tych firm.

W obszarze: Przykłady współpracy samorządów lokalnych w zakresie promocji i wdrażania innowacji w sektorze publicznym

Z podanych przykładów współpracy samorządów lokalnych w zakresie promocji i wdrażania innowacji w sektorze publicznym wynika, że w dużej mierze są to działania mające na celu zwiększenie dostępności i poprawę jakości świadczonych usług publicznych. Działania te są głównie finansowane ze środków unijnych EFS,

EFRR; w mniejszym stopniu ze środków własnych, budżetu miasta/gminy, składek członkowskich. Budżet przeznaczony na powyższe działania jest bardzo zróżnicowany i waha się od kilku tysięcy do prawie stu milionów złotych.

W obszarze: Innowacyjne zamówienia i usługi publiczne - promowanie najlepszych dobrych praktyk z regionu

Niespełna 10% JST inspirowane się dobrymi praktykami innych JST z Wielkopolski. W większości są to działania mające na celu poprawę jakości obsługi mieszkańców, tj.: stworzenie Biur Obsługi Mieszkańców bądź udostępnienie elektronicznych usług publicznych. W zakresie zamówień publicznych można wskazać na działania Miasta Poznań, które jako jedyna JST wskazała, że stosuje innowacyjne zamówienia publiczne tj.: zielone – stosując aspekty środowiskowe w opisie przedmiotu zamówienia oraz społeczne - stosując aspekty społeczne w procedurach przetargowych.

Nawiązując do oferowanego w ramach Horyzontu 2020 instrumentu dot. wsparcia przedkomercyjnych i innowacyjnych zamówień publicznych, zaledwie 28 JST ma wiedzę na temat tego instrumentu. Ani jedna JST z Wielkopolski nie pozyskała w ramach tego instrumentu wsparcia. Należy zatem zintensyfikować działania uświadamiające w zakresie oferty Programu Horyzont 2020. Statystyki dot. Programu Horyzont 2020 dowodzą, że program nie jest popularny wśród wielkopolskich JST, w przeciwieństwie do JST Europy Zachodniej, które z sukcesem zdobywają dofinansowanie w ramach tego instrumentu.

Jednostki samorządu terytorialnego prowadzą świadomą politykę innowacyjną.

Od początku 2017 r. Samorząd Województwa Wielkopolskiego (Departament Gospodarki UMWW) rozpoczął realizację pięcioletniego, międzynarodowego projektu RELOS3 - od regionalnej do lokalnej: udane wdrażanie strategii inteligentnych specjalizacji” w ramach programu INTERREG EUROPE. W praktyce oznaczało to pozyskanie alternatywnego źródła finansowania dla realizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2015-2020 (zwanej regionalną strategią inteligentnych specjalizacji), w ramach celów programu strategicznego „Proinnowacyjny samorząd lokalny”. Projekt realizowany z partnerami z Metropolii Bolonia (Włochy), Miasta Tartu (Estonia), Agencji Rozwoju Gospodarczego Sabadell (Hiszpania), Miasta i Gminy Emmen (Holandia) oraz Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Malty ma na celu doskonalenie wdrażania regionalnej polityki innowacji w obszarze inteligentnych specjalizacji. Wiedza pozyskana dzięki RELOS3 trafiła zarówno do partnerów projektowych jak i ich interesariuszy (w Wielkopolsce są to m.in. miasta Piła, Leszno, Kalisz, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski oraz instytucje otoczenia biznesu z różnych zakątków naszego województwa). Docelowo w efekcie realizacji projektu, zgodnie z wymogami programu Interreg Europe, powstanie Regionalny Plan Działań dla Wielkopolski, który na bazie pozyskanych dobrych praktyk pozwoli udoskonalić dostępne w regionie instrumenty wsparcia lokalnego potencjału innowacyjnego. Szczególną wartością projektu w 2017 r. było wzmocnienie wzajemnych relacji pomiędzy wielkopolskimi samorządami jak również zwiększanie świadomości konieczności specjalizowania się w celu efektywnego konkurencyjnego na rynku krajowym i zagranicznym.

Dalsza współpraca regionu z samorządami lokalnymi

Podsumowując ogólny poziom świadomości JST w wyżej wymienionych obszarach należy jeszcze raz podkreślić, że V program strategiczny RIS3 jest adresowany tylko do tych samorządów, które chcą świadomie prowadzić politykę proinnowacyjną. Głównym wnioskiem płynącym z badania jest konieczność intensyfikacji działań informacyjnych, tak aby w dalszej kolejności rozwinąć zaawansowany merytoryczny dialog (obecnie zaledwie 12% respondentów ma w swoich strukturach odrębny dział/osobę zajmującą się innowacjami na terenie danej JST) i partnerską współpracę (wielopoziomową i niezależną od obecnie dostępnego, zewnętrznego wsparcia finansowego). Ponad 80% respondentów jest zainteresowanych poznaniem dalszych szczegółów programu strategicznego „Proinnowacyjny samorząd lokalny” zatem kolejne działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego służyć będą dalszemu upowszechnianiu korzyści wynikających z rozwijania lokalnie działań o charakterze proinnowacyjnym.